

ADVIES

Rolnummer: RP98.038

DE BEDRIJFSKOMMISSIEKAMER VOOR RIJK EN POLITIE, ADVISERENDE
NAAR AANLEIDING VAN EEN VERZOEK OM BEMIDDELING INZAKE EEN
GESCHIL TUSSEN

1. De ondernemingsraad van de Penitentiaire Inrichtingen De Stadspoort
(de onderneming)

en
2. De Staat der Nederlanden, zijnde de ondernemer, in deze vertegenwoordigd door
het hoofd van de onderneming, zijnde de bestuurder.

Verloop van de procedure

-Achtergronden

In de CAO voor de sector Rijk is bepaald dat per 1 januari 1997 voor rijksambtenaren een 36-urige werkweek geldt.

Omdat het niet mogelijk bleek om meteen vanaf 1 januari 1997 een nieuw dienstrooster conform de CAO voor de sector Rijk in te voeren, hebben de bestuurder en de ondernemingsraad in de overlegvergadering van 24 januari 1997 afgesproken de definitieve besluitvorming inzake de wijze van compensatie voor de niet tijdige invoering van een dienstrooster gebaseerd op een 36-urige werkweek uit te stellen totdat hierover op landelijk niveau besloten zou zijn.

In de maanden januari en februari 1997 werd in de onderneming de toepassing van het oude dienstrooster voortgezet.

In maart 1997 is in de onderneming in overeenstemming met de ondernemingsraad een nieuw dienstrooster ingevoerd gebaseerd op een 36-urige werkweek.

Op grond van het feit dat in andere penitentiaire inrichtingen is besloten het executieve personeel van de desbetreffende penitentiaire inrichtingen een uren-compensatie te geven voor de periode waarin het oude dienstrooster gebaseerd op een 38-urige werkweek na 1 januari 1997 nog is toegepast, heeft de ondernemingsraad in de overlegvergadering van 14 april 1998 de bestuurder verzocht ook daartoe over te gaan. De bestuurder heeft hierop geantwoord vanwege principiële redenen niet te willen compenseren.

-Behandeling van het geschil

Op 19 juni 1998 heeft de ondernemingsraad bij de Bedrijfscommissie voor de Overheid een verzoek om bemiddeling c.q. advisering ingediend als bedoeld in artikel 36, derde lid, van de Wet op de ondernemingsraden (WOR) inzake zijn geschil met de bestuurder. Dit geschil is door de Bedrijfscommissie ter behandeling doorverwezen naar de Bedrijfscommissiekamer voor Rijk en Politie (hierna: de Kamer).

Desgevraagd heeft de bestuurder bij schrijven van 25 juni 1998 gereageerd op het verzoek van de ondernemingsraad.

De Kamer heeft partijen in de gelegenheid gesteld om op 9 september 1998 tijdens een zitting van de Kleine Commissie - welke de Kamer uit zijn midden heeft samengesteld voor de uitvoering van het mondelinge gedeelte van de procedure - hun standpunten mondeling toe te lichten.

Ter zitting zijn verschenen de heren M. Hazel, J. de Vries en L. Sprengers van ondernemingsraadszijde en de heer J.G.A. van den Brand, van bestuurderszijde.

Omdat partijen telefonisch hebben aangegeven daar geen bezwaar tegen te hebben heeft de Kamer de termijn, als bedoeld in artikel 36, derde lid, van de WOR, verlengd met twee maanden.

Desondanks is de Kamer er niet in geslaagd een advies uit te brengen binnen de wettelijke termijn, zoals omschreven in artikel 36, derde lid, van de WOR. Partijen zijn op 15 oktober 1998 telefonisch op de hoogte gesteld van het feit dat zij binnen 30 dagen na het verstrijken van de termijn waarbinnen de Bedrijfscommissie advies uit had dienen te brengen (in casu 19 oktober 1998) hun geschil aan de kantonrechter kunnen voorleggen conform artikel 36, vierde lid, van de WOR.

Tegelijkertijd heeft de Kamer partijen toegezegd het advies uiterlijk op 9 november 1998 te zullen verzenden.

Desgevraagd hebben partijen verklaard een eventueel advies van de Kamer als bindend te zullen beschouwen.

De Kleine Commissie heeft geen ruimte gezien om tussen partijen een minnelijke schikking tot stand te brengen.

In zijn vergadering van 14 oktober 1998 heeft de Kamer zijn advies aan partijen vastgesteld.

Omvang van het geschil

De omvang van dit geschil betreft het besluit van de bestuurder van 14 april 1998 om geen compensatie te verlenen voor de niet tijdige invoering van een dienstrooster uitgaande van een 36-urige werkweek conform de CAO voor de sector Rijk aan het executieve personeel van de penitentiaire inrichting voor de periode gedurende waarvan het oude dienstrooster gebaseerd op een 38-urige werkweek na 1 januari 1997 nog is toegepast.

De ondernemingsraad heeft zich tot de Bedrijfscommissie gewend op grond van artikel 28, eerste lid, van de WOR, welk artikel aan de ondernemingsraad een stimulerende taak toekent met betrekking tot de naleving van de voor de onderneming geldende voorschriften op het gebied van de arbeidsvoorwaarden.

Relevante bepalingen uit de WOR

Art. 27 lid 1 De ondernemer behoeft de instemming van de ondernemingsraad voor elk door hem voorgenomen besluit tot vaststelling, wijziging of intrekking van:

(...)

c. een werktijd- of een vakantieregeling;

(...)

Art. 28 lid 1 De ondernemingsraad bevordert zoveel als in zijn vermogen ligt de naleving van de voor de onderneming geldende voorschriften van de arbeidsvoorwaarden (...).

Standpunt van de ondernemingsraad

Uit de door hem overgelegde stukken en het ter zitting besprokene is gebleken dat het standpunt van de ondernemingsraad als volgt luidt.

De ondernemingsraad is de mening toegedaan dat de te late invoering van een nieuw op een 36-urige werkweek gebaseerd dienstrooster conform de CAO voor de sector Rijk veroorzaakt is doordat de bestuurder zijn voorgenomen besluit inzake het voornoemde dienstrooster niet tijdig aan de ondernemingsraad heeft voorgelegd, hetgeen strijdigheid met de CAO oplevert.

De ondernemingsraad geeft echter toe dat bijna geen enkele inrichting binnen de Dienst Justitiële Inrichtingen op tijd een nieuw dienstrooster, gebaseerd op de 36-urige werkweek, heeft ingevoerd.

Omdat volgens eigen zeggen landelijk beschouwd aan alle penitentiaire inrichtingen een uren-compensatie aan het executieve personeel is verleend, stelt de ondernemingsraad zich op het standpunt dat op grond daarvan en op grond van het gelijkheidsbeginsel de bestuurder ook aan de in de inrichting werkzame executieven een dergelijke compensatie dient te verlenen.

De stellingname van de bestuurder dat het verlenen van compensatie niet nodig is, omdat het executieve personeel pauzes kon genieten onder toepassing van het oude dienstrooster gebaseerd op een 38-urige werkweek, is volgens de ondernemingsraad onjuist, omdat de pauzes niet in de dienstroosters waren verwerkt als zijnde herkenbare vrije tijd en omdat het personeel de inrichting en in sommige gevallen zelfs de werkplek niet mocht verlaten.

Reactie van de bestuurder

Uit de overgelegde stukken en het ter zitting besprokene is gebleken dat de reactie van de bestuurder op het standpunt van de ondernemingsraad als volgt luidt.

Hoewel de bestuurder zich op het standpunt stelt dat strikt formeel beschouwd de ondernemingsraad gelijk heeft, meent hij desondanks valide argumenten te hebben om te persisteren in zijn besluit niet tot compensatie over te gaan.

De opvatting van de ondernemingsraad dat de te late invoering van een nieuw op een 36-urige werkweek gebaseerd dienstrooster primair te wijten is aan de bestuurder omdat hij zijn voorgenomen besluit inzake het voornoemde dienstrooster niet tijdig aan de ondernemingsraad heeft voorgelegd, is naar de mening van de bestuurder niet juist. Immers, het is vast gebruik in de inrichting dat nieuwe dienstroosters in nauwe

samenspraak met de ondernemingsraad worden ontworpen. Hierbij toonde bovendien niemand haast vanwege de aversie die bestond tegen het werken met het nieuwe dienstrooster. Eén van de oorzaken van deze aversie was dat in de oude situatie een fysieke aanwezigheid van 38 uur was vereist, terwijl dit onder de toepassing van het nieuwe dienstrooster 40 uur is als gevolg van de gelijktijdige invoering van de Arbeidstijdenwet.

Voorts stelt de bestuurder dat onder toepassing van het oude dienstrooster gebaseerd op een 38-urige werkweek reeds lange tijd het dagprogramma ten behoeve van al het executieve personeel tijdens de lunchpauzes en 's avonds zodanig was aangepast dat men ongestoord kon genieten van een pauze in de kantine dan wel kon sporten in de sportzaal. Deze naar de mening van de bestuurder geformaliseerde pauzes waren destijds ingelast op verzoek van de dienstcommissie.

Overwegingen van de Kamer bij haar advies

Met betrekking tot het door partijen naar voren gebrachte en het ter zitting besprokene, overweegt de Kamer het volgende.

In dit geschil staat centraal het besluit van de bestuurder van 14 april 1998 om geen compensatie te verlenen voor de niet tijdige invoering van een dienstrooster uitgaande van een 36-urige werkweek conform de CAO voor de sector Rijk aan het executieve personeel van de penitentiaire inrichting voor de periode waarin het oude dienstrooster gebaseerd op een 38-urige werkweek na 1 januari 1997 nog is toegepast. Deze periode beslaat circa twee maanden. De ondernemingsraad heeft zijn verzoek aan de Bedrijfscommissie gebaseerd op artikel 28, eerste lid, van de WOR.

De Kamer heeft echter geconstateerd dat het onderhavige geschil zijn oorsprong vindt in een besluit inzake de invoering van een dienstrooster, welk besluit op grond van artikel 27, eerste lid, sub b, van de WOR instemmingsplichtig is. Om deze reden acht de Kamer het niet opportuun in te gaan op de vraag of de ondernemingsraad al dan niet rechtsmiddelen tot zijn beschikking heeft om op te kunnen treden tegen de bestuurder inzake de compensatie voor het niet tijdig naleven van de CAO voor de sector Rijk.

De bestuurder en de ondernemingsraad hebben in de overlegvergadering van 24 januari 1997 afgesproken de definitieve besluitvorming inzake de wijze van compensatie voor de niet tijdige invoering van een dienstrooster conform de CAO voor de sector Rijk uit te stellen totdat hierover op landelijk niveau besloten zou zijn.

Op grond hiervan constateert de Kamer dat in casu sprake is van een tweeledig instemmingstraject. De ondernemingsraad heeft instemming verleend aan het besluit van de bestuurder om de dienstroosters conform de 36-urige werkweek na 1 januari 1997 in

te voeren (het eerste deel van het traject). Daarbij heeft de ondernemingsraad het voorbehoud gemaakt dat de instemmingsprocedure ten aanzien van de wijze van compensatie voor de teveel gewerkte uren -ten gevolge van de opschorting van de daadwerkelijke invoering van het nieuwe rooster- uitgesteld wordt totdat daarover op landelijk niveau besloten wordt (het tweede deel van het traject).

Ten aanzien van het eerste deel van het instemmingstraject merkt de Kamer op dat de procedure van artikel 27 van de WOR door partijen naar behoren is gevolgd.

Dit kan echter niet gezegd worden ten aanzien van het tweede deel van het instemmingstraject. Het is de Kamer gebleken dat, ondanks het feit dat in de overlegvergadering van 24 januari 1997 is afgesproken de besluitvorming omtrent de wijze van compensatie uit te stellen, de bestuurder heeft nagelaten instemming te verzoeken aan de ondernemingsraad inzake zijn besluit van 14 april 1998, welk besluit betrekking heeft op de wijze van compensatie.

De Kamer constateert voorts dat in de onderneming in de maanden januari en februari 1997 in strijd met de CAO voor de sector Rijk (in plaats van een dienstrooster uitgaande van een 36-urige werkweek) het oude dienstrooster gebaseerd op de 38-urige werkweek nog werd toegepast, waardoor een teveel aantal uren is gewerkt door het personeel. Bekend is dat een dergelijke situatie zich in meerdere penitentiaire inrichtingen heeft voorgedaan, waarna in de betreffende penitentiaire inrichtingen op gepaste wijze een uren-compensatie is verleend.

Op grond van het bovenstaande is het naar het oordeel van de Kamer niet meer dan redelijk dat in de onderhavige onderneming het personeel gecompenseerd dient te worden voor het aantal uren dat teveel is gewerkt.

Advies

De Kamer verzoekt de bestuurder zijn besluit van 14 april 1998 in te trekken. Daarnaast adviseert de Kamer de bestuurder een voorgenomen besluit inzake de wijze van compensatie voor de niet tijdige invoering van het dienstrooster alsnog ter instemming voor te leggen aan de ondernemingsraad. Hierbij merkt de Kamer op dat, indien het niet mogelijk is de compensatie te realiseren in tijd, het in de rede ligt dat de bestuurder het aantal uren dat teveel is gewerkt, uitbetaalt in geld.

14 oktober 1998

De Bedrijfscommissiekamer voor Rijk en Politie,
namens deze,

J. W. van Baarle
Voorzitter

R.A. Bos
Secretaris

Wanneer partijen ook na dit advies niet tot overeenstemming komen, kunnen zij het geschil, onder overlegging van dit advies, binnen dertig dagen na verzending daarvan, bij gemotiveerd schrijven voorleggen aan de Kantonrechter (artikel 36, vierde lid, van de WOR).